

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMPETENCY IN DIALOGICAL SPEECH OF FUTURE MARITIME SPECIALISTS BY MEANS OF INTERACTIVE TEACHING

Актуальність дослідження зумовлена практичною необхідністю розробки сучасних шляхів навчання майбутніх судноводіїв іношомовного мовлення. Метою дослідження є обґрунтування алгоритму формування іношомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі засобами інтерактивного навчання. Останнє трактується нами, як інтегративне явище, що надає можливість: проводити усну мовленнєву комунікацію в діалогічній формі іноземною мовою; розвивати здатність до міжкультурного спілкування; формувати готовність курсантів для реалізації професійного дискурсу з урахуванням моделей поведінки учасників в умовах співробітництва; відпрацьовувати вміння аналізувати отриману професійну інформацію та ефективно оперувати нею в процесі іношомовної діяльності. Визначено етапи експериментального навчання: термінологічно-операційний, тренувально-діалогічний, інтерактивно-комунікативний та схарактеризовано їх сутність при формуванні іношомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі засобами інтерактивного навчання, а також встановлено структуру методичних дій залежно від мети та передбачуваних результатів. Термінологічно-операційний етап передбачає знайомство з новою професійною лексикою, яка буде задіяна в подальшій мовленнєвій діяльності, та її відпрацювання. Тренувально-діалогічний етап передбачає розвиток передмовленнєвих умінь, які орієнтовані на підготовку до повноцінного іношомовного діалогічного спілкування. Інтерактивно-комунікативний етап передбачає розвиток іношомовних умінь діалогічного характеру і як результат формування іношомовної компетентності в діалогічному мовленні. Всі етапи включають такі види інтерактивної діяльності, як: кооперативне навчання, ситуативне моделювання, дискусійні питання, колективно-групове навчання, кожен з яких має свої різновиди специфіку використання залежно від мети певного етапу та алгоритму методичних дій, які пропонуються для виконання курсантам.

Ключові слова: іношомовна компетентність, діалогічне мовлення, інтерактивне

навчання, методичні дії, майбутні фахівці морської галузі.

The relevance of the study is determined by the practical need to develop modern approaches to teaching future seafarers the foreign language interaction. The purpose of the study is to substantiate the algorithm of the formation of foreign language competency in dialogical speech of future maritime specialists by means of interactive teaching. Interactive teaching is interpreted by us as an integrative phenomenon that provides the opportunity: to conduct oral foreign language communication in a dialogical form; to develop the ability to conduct the intercultural communication; to form readiness for conducting the professional discourse taking into account the behavior models of the participants within cooperating interaction; to practice the ability to analyze the received professional information and effectively utilize it in the process of foreign language activity. The stages of experimental teaching such as: terminological-and-operational, training-and-dialogical, interactive-and-communicative are determined. The essence of each stage of the formation of foreign language competency in the dialogical speech of future seafarers by means of interactive teaching is defined. The sequence of methodological actions is established depending on the goal and expected outcomes. The terminological-and-operational stage is aimed at learning and training new professional vocabulary, which will be used in further speech activities. The training-and-dialogical stage is aimed at developing the pre-speech dialogical skills, which are necessary for further fluent foreign language communication. The interactive-and-communicative stage is aimed at developing foreign language speech skills and, as a result, leading to the formation of foreign language competency in dialogical speech. All stages include such types of interactive activities as: cooperative learning, situational modeling, discussion-based questioning, collective-and-group learning. Each of these activities has its own varieties and specifics depending on the objectives of a particular stage and the algorithm of methodological actions that are offered to maritime cadets for implementation.

Key words: foreign language competency, dialogical speech, interactive teaching, methodical actions, future maritime specialists.

УДК 378+811.111+327.5
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/80.2.22>

Хроленко О.А.,
ст. викладач кафедри морської
англійської мови
Національного університету
«Одеська морська академія»

Мілошунас В.В.,
ст. викладач кафедри морської
англійської мови
Національного університету
«Одеська морська академія»

Писаревська В.А.,
викладач кафедри морської
англійської мови
Національного університету
«Одеська морська академія»

Постановка проблеми у загальному вигляді.

В умовах сьогодення проблема навчання іноземної мови за професійним спрямуванням у морській галузі є досить актуальною. Оскільки зміни, що відбуваються в процесі інтеграції України в Європейське суспільство призводять до зростання попиту на конкурентоспроможних фахівців, які здатні швидко розв'язувати професійні задачі в складних

умовах управління судном під час непередбачуваних ситуацій. Це має найбільш актуальний прояв в усному мовленні, коли необхідно швидко віддати команду у разі виникнення аварійних ситуацій, обговорити метеорологічне зведення, поінформувати представників морської компанії про зміни курсу або часу приходу/відходу в порт/з порту; провести переговори з лоцманською станцією

щодо надання послуг лоцмана або поспілкуватися з бункерувальниками під час бункерної операції; а також вирішити проблеми з представниками портової адміністрації. Саме тому розгляд цього питання логічно підводить нас до виявлення найбільш оптимальних та дієвих шляхів формування іншомовного професійного діалогічного мовлення майбутніх фахівців морської галузі. Адже, як вказано в державному документі «Морська доктрина України на період до 2035 року» [10], система підготовки курсантів в морських закладах вищої освіти вважається складовою морського потенціалу українського суспільства та одним із пріоритетних інтересів України в галузі судноплавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

На сучасному етапі навчання іноземних мов у морських закладах вищої освіти зросла потреба у приділенні більшої уваги практичному аспекту викладання, акцентуванні на усному спілкуванні та відпрацюванні практичних іншомовних комунікативних навичок і вмінь. Так, проблема навчання майбутніх фахівців морської галузі усного іншомовного мовлення вже висвітлювалася в працях таких науковців, як Л. Морська, яка пропонувала комплексну педагогічну систему підготовки майбутніх судноводіїв до їх професійної інтеракції та взаємодії, яка відбуватиметься іноземною мовою залежно від рівня початкової мовної підготовки курсантів, а також їхніх інтересів і потреб як майбутніх фахівців [6]; Б. Нагрибельний, який висвітлював проблему впровадження інтегрованого підходу в навчанні англійської мови [7]; С. Волошинов [2], О. Русавська, В. Мілошунас та О. Хроленко [12], які досліджували впровадження технології змішаного навчання у формуванні усного іншомовного мовлення; І. Тихонова та Т. Константинова, які визначали комунікативні ситуації професійної морської діяльності та окреслювали комунікативні ролі курсантів для розвитку вмінь іншомовного діалогічного мовлення [11]; С. Барсук, яка пропонувала формування іншомовного професійного мовлення майбутніх судноводіїв на засадах комунікативно-когнітивного підходу [1]; В. Желясков, який вивчав методичні засади підготовки майбутніх бакалаврів судноводіїв до професійної іншомовної комунікації [3]; І. Швецова, яка розробляла професійні комунікативні завдання для курсантів на основі платформи Moodle з урахуванням роботи в міжнаціональному середовищі [13]. Усі вищезгадані науковці зробили свій внесок у процес іншомовної підготовки майбутніх фахівців морської галузі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, незважаючи на вищезазначені практичні напрацювання науковців, проблема формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі ще не досліджена повною мірою. Досі

існують суперечності між: 1) необхідністю природного спілкування іноземною мовою майбутніми судноводіями та можливістю розвитку таких умінь у немовному середовищі; 2) здатністю проводити ефективно міжкультурне спілкування та готовністю курсантів реалізовувати професійний морський дискурс з урахуванням моделей поведінки його учасників в умовах співробітництва; 3) можливостями активної мовленнєвої взаємодії між комунікантами та сформованими вміннями вільно оперувати професійною інформацією в процесі іншомовної діяльності. Усе це потребує подальшої уваги науковців і більш детального вивчення означеної проблеми.

Тому метою роботи є обґрунтування алгоритму формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі засобами інтерактивного навчання.

Практичні **завдання** роботи полягають у тому, щоб:

1. Проаналізувати поняття «інтерактивне навчання» з урахуванням аналізу сучасних методичних робіт.

2. Визначити етапи формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі засобами інтерактивного навчання та розкрити сутність кожного з них.

3. Встановити послідовність методичних дій залежно від мети та передбачуваних результатів формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі засобами інтерактивного навчання.

Методами дослідження були: вивчення наукової літератури за темою представленого дослідження, проведення порівняльного аналізу існуючих визначень поняття «інтерактивне навчання», моделювання алгоритму роботи з формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі засобами інтерактивного навчання.

Виклад основного матеріалу. Логіка нашого дослідження підказує розглянути спочатку термін «інтерактивне навчання». О. Пометун та Л. Пироженко трактує цей термін, як «навчання, що відбувається шляхом активної взаємодії учасників процесу навчання, і таким чином надає можливість отримувати нові знання та набувати нові вміння, а також організувати корпоративну діяльність» [9]. Т. Коваль та Н. Кочубей описують його, як «цілісну інтегративну систему процесу навчання, яка передбачає комплексне застосування інтерактивних методів, форм і засобів навчання, що відібрані за принципами доцільності та взаємного доповнення і мають на меті досягнення запланованого навчального результату» [4, с. 160-163]. Л. Пашко та Ю. Миронович надають таке визначення: «це творчий процес взаємодії вчителя та учнів, під час якого відбувається активна комунікація, обмін

думками, обговорення різних пропозицій, а результатом інтеракції виступає спільне розв'язання поставлених завдань» [8]. Т. Ясинська уточнює, що інтерактивне навчання означає «процес надання знань із рівнобачним взаємообміном між студентами і викладачами, які є рівноправними учасниками навчального процесу» [14].

Наголосимо, що інтерактивне навчання включає в себе такі види:

1) кооперативне навчання, що передбачає парну та групову роботу із поєднанням традиційних і нетрадиційних форм навчання;

2) ситуативне моделювання, що передбачає створення ситуацій, пов'язаних із професійною діяльністю, та їх драматизування;

3) дискусійне обговорення, що передбачає участь усіх студентів у дискусії, проте головну роль тут відіграє викладач, а студенти вчать відстоювати власну думку, критично мислити й водночас поглиблювати знання навчального матеріалу;

4) колективно-групове навчання, що передбачає висування різних думок чи пропозицій щодо певного питання та їх колективне обговорення» [9].

Спираючись на наведені вище визначення поняття «інтерактивне навчання», пропонуємо власне трактування. Інтерактивне навчання представляє собою таке інтегративне явище, що надає можливість: проводити усну мовленнєву комунікацію в діалогічній формі іноземною мовою; розвивати здатність до міжкультурного спілкування; формувати готовність до реалізації професійного дискурсу з урахуванням моделей поведінки його учасників в умовах співробітництва; відпрацьовувати вміння аналізувати отриману професійну інформацію та ефективно оперувати нею в процесі іншомовної діяльності.

Щодо процесу формування іншомовної мовленнєвої компетентності, яку, за визначенням Р. Мартинові та С. Боднар, слід розуміти як «лінгвістично нормативну, розширену іншомовну комунікацію, яка характеризується проявом соціокультурних, лінгвокраїнознавчих та професійних знань. Мовець повинен вміти: зацікавити співрозмовника під час бесіди, переконати його у власній позиції, висловити подяку чи задоволення, вислухати його претензії, толерантно прийняти їх, виразити подив чи здивування» [5], представимо етапи та структуру методичних дій з урахуванням специфіки навчання.

Першим етапом експериментального навчання, що пропонується нами для впровадження у навчальний процес морських закладів вищої освіти для формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі засобами інтерактивного навчання, є термінологічно-операційний. Другим етапом навчання є тренувально-діалогічний.

Третім етапом навчання є інтерактивно-комунікативний. Усі етапи взаємопов'язані між собою та передбачають логічний перехід від одного до іншого. Розглянемо їх більш детально.

Перший етап – термінологічно-операційний – передбачає знайомство з новою професійною лексикою, яка буде задіяна в подальшій іншомовній мовленнєвій діяльності, та її відпрацювання в процесі занять. На цьому етапі з урахуванням інтерактивних методів пропонуються такі методичні дії: 1) групування лексичних одиниць у системні блоки; 2) утворення словесних родин; 3) візуалізація за допомогою схем (Mind maps); 4) візуалізація за допомогою малюнків (нім. Wortbilder); 5) встановлення інтелектуальних асоціацій між словами (нім. Spiegelung); 6) робота з незакінченими реченнями (Use imagination); 7) відтворення лексики, дивлячись на малюнки (Fading technique); 8) асоціювання української лексичної одиниці з англійським відповідником; 9) семантичне комбінування термінологічних одиниць; 10) заповнення лексичних прогалин у професійних висловлюваннях; 11) розширення або скорочення речень; 12) ситуативні заміни слів відповідно до зміни мовленнєвої ситуації.

Другий етап – тренувально-діалогічний – передбачає роботу над відпрацюванням передмовленнєвих діалогічних умінь. Курсанти виконують завдання, орієнтовані на підготовку до повноцінного іншомовного спілкування. На цьому етапі з урахуванням інтерактивних методів пропонуються такі методичні дії: 1) виконання колективних міні-завдань (нім. Stationenlernen); 2) драматизація професійних діалогів за ролями (капітан – старший помічник капітана, капітан – штурман, капітан судна – капітан порту); 3) перегляд навчальних відеофільмів та їх відтворення за ролями; 4) висловлювання думок у групах по 3-4 курсанти щодо майбутньої теми (Buzzgroup); 5) відповіді на запитання (Survey): завдання, у якому на одному аркуші написано запитання за темою заняття та прізвище іншого учасника групи. Курсант отримує цей аркуш і повинен поставити запитання тому, чиє прізвище зазначено поряд із запитанням, а потім занотувати відповідь і представити її в загальному обговоренні; 6) знаходження правильної відповіді (Gaps): декілька курсантів з групи отримують аркуші з різною інформацією. По-перше, там міститься запитання для іншого курсанта, а по-друге – відповідь на чиєсь запитання. Курсанти переміщуються по аудиторії, ставлять запитання один одному й одночасно намагаються знайти запитання, відповідь на яке записана на їхньому аркуші.

Розглянемо одне із завдань детальніше – колективне завдання «Stationenlernen». Курсанти отримують завдання, які викладач розташував по всій аудиторії на різних столах. Послідовність

виконання цих завдань нагадує зупинки на залізничній лінії. Завдань може бути 4-6, однак усі вони є частиною однієї теми. Завдання можуть відрізнятися за змістом або за каналом сприйняття (аудіо-, відеоматеріали), або також вони можуть бути візуалізовані на стенді. Курсанти переходять від станції до станції, виконуючи ці завдання. Наприклад, до теми «Navigation lights» можуть пропонуватися такі запитання, які викладач розташовує по аудиторії в різних місцях: 1) What types of lights do you know? 2) What is an alternating light? 3) What light has equal periods of flashes and eclipses? 4) What light is exhibited at the entrance to the river? 5) What do you call a light which changes its colour? 6) What structures are lights usually exhibited from? Після того як курсанти відповіли на всі запитання, викладач пропонує одному з них підсумувати всю інформацію, яка обговорювалася.

Третій етап – інтерактивно-комунікативний – передбачає розвиток іншомовних мовленнєвих умінь і, як результат, формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні. На цьому етапі з урахуванням інтерактивних методів пропонуються такі методичні дії: 1) колективне обговорення теми (Star) – курсанти обговорюють будь-яку тему в групах у кількості 4-6 учасників, а потім зі всією групою. Кожна група пропонує свого спікера, який об'єднується з іншими спікерами у другому турі дискусії, намагаючись досягти компромісу; 2) дискусійні питання (Market) – курсанти переміщуються аудиторією, обговорюючи певну професійну тему в різних групах. Коли викладач подає сигнал, вони міняються парами і починають обговорення з іншими учасниками; 3) дебати (Debating) – курсанти дискутують щодо теми, що вивчається, наводячи аргументи або контраргументи, дотримуючись встановлених правил або у вільній формі; 4) подвійне коло (Double circle) – курсанти утворюють два кола, сідаючи обличчям один до одного, і відповідають на запитання з приводу наданої теми, обмінюючись професійними знаннями іноземною мовою. Викладач відраховує кожні дві хвилини, дає сигнал і коло обертається, тобто курсанти починають працювати над завданням із новим партнером; 5) ситуативне моделювання – викладач надає курсантам проблемні ситуації, пов'язані з професійною діяльністю, та вимагає, щоб курсанти у групах їх проаналізували та запропонували і представили відповідні рішення; 6) колективно-групове навчання – спільна діяльність, що передбачає обговорення теми, що вивчається, у цілій групі, або це може бути підготовка та презентація проєкту на задану раніше тему. Така спільна діяльність реалізовується через певні стадії: обирають будь-який випадок, під час якого студент здобув практичний досвід; розподіляють завдання; розробляють план роботи; пропонують кожен своє рішення; перевіряють їх; об'єднують;

створюють спільне рішення; презентують результати; підводять підсумки. Така технологія об'єднує інтереси учасників, додає мотивації до вивчення будь-якої теми, сприяє зростанню професійних знань. Проєктна діяльність задовольняє потреби студентів у реалізації у практичних дій. Матеріал детальніше розглядається, краще засвоюється та ефективніше запам'ятовується. Ця технологія передбачає не лише кооперативну, а й спільну роботу. Виконуючи завдання, кожен курсант досягає успіху завдяки власним здібностям, професійним знанням та зацікавленості в темі.

Ще одне завдання на цьому етапі, яке сприяє розвитку іншомовних діалогічних вмінь, – це Cooperative cooperation. Під час цього завдання курсанти спочатку вивчають тему, потім об'єднуються в групи по чотири учасники. У кожній групі студенти розподіляються на пари. Одна з пар повинна відстоювати свою точку зору, інша – свою. Обидві пари формулюють аргументи та готуються захищати свою точку зору. Перша пара висловлює свої думки, а друга занотовує їх. Потім друга пара робить те саме. Після цього ролі змінюються. У кінці курсанти намагаються досягти спільної згоди.

Наведемо приклади завдань, які пропонуються курсантам 3-го курсу за темою «Safety Meetings on board». Спочатку пропонуються питання, на які потрібно надати професійну відповідь: 1) What is the common aim of conducting safety meetings? 2) Who usually takes part in the meetings or briefings on board? 3) What differences do seafarers usually encounter in multinational crews? 4) What is the main cause of innumerable problems among the crew members on board? 5) How many types of meetings are there on board a ship?

Потім пропонується завдання для виконання в парах: перерахуйте заходи, які необхідно вживати під час рейсу, щоб забезпечити збереження вантажу та безпеку членів екіпажу.

Після цього курсантам надається завдання: обговоріть такі питання спочатку в міні-групах, а потім зі всією групою: 1) Що повинно бути зроблено на борту судна в районі, де часто трапляються напади піратів та грабіжників? 2) Які додаткові заходи слід передбачити, коли судно перебуває в порту або на якорі в зоні ризику піратських нападів? 3) Хто повинен дотримуватися вищезазначених правил безпеки? 4) Які морські правила щодо поведінки екіпажу діють у разі захоплення судна піратами? 5) Які дії капітана у такому випадку? 6) Як провести швидке завантаження вантажу при щільному графіку вантажних операцій у порту з відповідним дотриманням додаткових заходів безпеки?

Висновки. Викладений в статті матеріал дозволяє дійти наступних висновків. У роботі визначено сутність поняття «інтерактивне навчання», яке

розглядається як інтегративне явище, що надає можливість: проводити усну мовленнєву комунікацію в діалогічній формі іноземною мовою; розвивати здатність до міжкультурного спілкування; формувати готовність до реалізації професійного дискурсу з урахуванням моделей поведінки його учасників в умовах співробітництва; відпрацьовувати вміння аналізувати отриману професійну інформацію та ефективно оперувати нею в процесі іншомовної діяльності. Щодо інтерактивної форми навчання, то вона активно впроваджується на всіх етапах формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі: термінологічно-операційному, тренувально-діалогічному, інтерактивно-комунікативному і базується на активній взаємодії та інтеракції всіх учасників навчального процесу. Всі зазначені етапи включають такі види інтерактивної діяльності, як: кооперативне навчання, ситуативне моделювання, дискусійні питання, колективно-групове навчання, кожен з яких має свої різновиди та специфіку використання залежно від мети конкретного етапу й алгоритму методичних дій, які пропонуються для виконання курсантам.

Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні масової експериментальної перевірки формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців морської галузі засобами інтерактивного навчання.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Барсук С. Л. Педагогічні умови формування іншомовного професійного мовлення майбутніх судноводіїв на засадах комунікативно-когнітивного підходу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Херсон: Херсонський державний університет, 2016. 258 с.
2. Волошинов С. Запровадження змішаного навчання у професійну підготовку майбутніх фахівців морської галузі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. № 70 (2). С. 104-120.
3. Желясков В. Я. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх бакалаврів судноводіїв до професійної комунікації. XI Всеукраїнська науково-практична конференція «Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України»: тези доп. Учасників конф. (м. Хмельницький, 15 листопада 2018 р.). Хмельницький, 2018. С. 94-95.
4. Коваль Т. І., Кочубей Н. П. Інтерактивні технології навчання іноземних мов. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2011. № 7. С. 160–163.
5. Мартинова Р. Ю., Боднар С. В. Рівні компетенцій і компетентностей володіння іноземною мовою. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. 2022. № 36. С. 18-26.
6. Морська Л. І. Характеристика процесу професійної підготовки до комунікативної взаємодії фахівців технічного профілю (на прикладі фахівців у сфері морського транспорту). *LANGUAGE: Codification, Competence, Communication*. 2020. № 1(2). С. 21-31.
7. Нагрибелний Б. Я. Практика впровадження інтегрованого підходу в навчанні англійської та української мов майбутніх фахівців морської галузі. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 64 (2). С. 9-12.
8. Пашко Л. Ф., Миронович Ю. З. Типологія інтерактивних технологій у педагогічній науці. *Пост методика*. 2004. № 5 (57). С. 2-3.
9. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ: А.П.Н., 2002. 136 с.
10. Про затвердження Морської доктрини України на період до 2035 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2009 р. №1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF#Text> (дата звернення: 22.12.24).
11. Тихонова І. Ю., Константинова Т. М. Діалогічне мовлення як ключовий аспект у процесі навчання іноземної мови у професійній підготовці майбутніх фахівців морської галузі. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 18 (2). С. 109-113.
12. Хроленко О. А., Русавська О. О., Мілошунас В. В. Формування англійського діалогічного мовлення майбутніх фахівців морської галузі в умовах змішаного навчання. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2024. № 3 (51). С. 108-115.
13. Швецова І. Формування мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців морського флоту на заняттях англійської мови. XI Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті»: тези доп. учасників конф. (м. Херсон, 28-30 травня 2019 р.). Херсон, 2019. С. 447-450.
14. Ясинська Т. О. Інтерактивні технології та використання мобільних додатків у контексті професійної підготовки майбутніх перекладачів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2023. № 90. С. 156–160.